

บทคัดย่อ

จากข้อมูลองค์การอนามัยโลก พบว่า สถิติผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุการจราจรทางบกของประเทศไทยมีจำนวนมากเป็นอันดับสองของโลก อยู่ที่ 36.2 คนต่อประชากร 100,000 คน โดยเสียชีวิตเฉลี่ยอยู่ที่ปีละประมาณ 24,000 คน หรือ 66 คน ต่อวัน จากรายงานความปลอดภัยทางถนนในระดับโลก พบว่า มี 5 ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลต่ออัตราการเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน ได้แก่ ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด, เมาแล้วขับ, ไม่สวมหมวกนิรภัย, ไม่คาดเข็มขัดนิรภัย และไม่มีการจัดหาที่นั่งสำหรับเด็ก ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ผู้กำหนดนโยบายของประเทศได้พยายามแก้ไขปัญหาลดอุบัติเหตุบนท้องถนนในประเทศไทยแต่ดูเหมือนว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยมุ่งเน้นศึกษาใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านวิศวกรรมจราจร 2) ด้านการบังคับใช้กฎหมาย 3) ด้านการบริหารจัดการการจราจร และ 4) ด้านการพัฒนาความรู้ของผู้บังคับใช้กฎหมายจราจรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ข้อขัดข้องและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจร เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินการแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุจราจร เพื่อค้นหาข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายโดยเปรียบเทียบกับนโยบายด้านการจราจรที่ผ่านมา และเพื่อศึกษาแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนผู้ใช้รถใช้ถนนเพื่อลดสถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative study) และเชิงคุณภาพ (Qualitative study) ได้มีการเก็บรวบรวมโดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยมีการเก็บข้อมูลจาก ใน 5 พื้นที่ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ โดยมีจังหวัดเป้าหมายได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น กรุงเทพมหานคร ชลบุรี และจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามลำดับ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) มาจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งจากภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคม ทั้งในส่วนกลาง และในระดับพื้นที่ เช่น กระทรวงคมนาคม, สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, กระทรวงสาธารณสุข, กรมการขนส่งทางบก, องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, สถานีตำรวจในพื้นที่, มูลนิธิเมาไม่ขับ เป็นต้น นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดสนทนากลุ่มย่อย จำนวน 2 ครั้งเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากระดับผู้ปฏิบัติ, นักวิชาการ และผู้กำหนดนโยบาย เป็นต้น

จากผลการศึกษาวิจัย สรุปในแต่ละประเด็นได้ดังนี้ 1) การบูรณาการระบบข้อมูลความปลอดภัยทางถนนควรจะต้องถูกจัดทำขึ้นในระดับชาติเพื่อที่ว่าข้อมูลผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนจะถูกรายงานไปยังผู้กำหนดนโยบายได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้ และพัฒนาระบบฐานข้อมูลในการอ้างอิงผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน 2) การขาดมาตรฐานความปลอดภัยทางถนนจำเป็นที่จะต้องแก้ไขในระดับนโยบายเพื่อที่จะได้ปรับปรุงระบบความปลอดภัยทางถนนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ทั่วประเทศ 3) ด้านการใช้เทคโนโลยี มีความจำเป็นที่จะต้องเริ่มประยุกต์ใช้ตั้งแต่ในระดับท้องถิ่น เช่น กล้องตรวจจับความเร็ว และเครื่องตรวจจับผู้ไม่สวมหมวกนิรภัย เป็นต้น 4) การบังคับใช้กฎหมายจราจร ควรดำเนินการอย่างจริงจังทุกฐานความผิดเกี่ยวกับการจราจร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดซ้ำ มีระบบตัดคะแนนผู้ขับขี่และมีบทลงโทษที่รุนแรงขึ้น ผู้ช่วยเจ้าพนักงานตำรวจจราจรควรมีการจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นระบบเพื่อสนับสนุนงานจราจร 5) ควรกำหนดให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้บังคับใช้กฎหมายซึ่งปฏิบัติหน้าที่ด้านงานจราจรควบคู่กับการประเมินผลการทำงานตั้งแต่ระบบผู้บริหารจนกระทั่งผู้ปฏิบัติงาน 6) ควรเพิ่มการสร้างความตระหนักรู้ด้านอุบัติเหตุจราจรแก่สาธารณชนผ่านหลักสูตรและสื่อต่างๆ 7) การให้ความรู้ด้านความปลอดภัยการใช้ถนนควรปลูกฝังตั้งแต่เด็ก และเยาวชนในระดับชุมชนให้เสมือนเป็นวัฒนธรรมของชุมชนที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายจราจร

คำสำคัญ: ความปลอดภัยทางถนน, อุบัติเหตุจราจรทางบก, ตำรวจจราจร, ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

Abstract

According to the World Health Organization's report, Thailand has been ranked second among the world's road traffic fatality rate at 36.2 per 100,000. It also has an annual estimate of over 24,000 deaths or 66 deaths per day. The Global Report on Road Safety has identified five risk factors resulted in a high rate of road accident in Thai community. These include speed, drink-driving, helmets, seatbelts and child restraints. Over recent decade, policy makers have tried to reduce the number of road accidents in Thailand but it seems that this problem cannot be easily achieved.

With regard to this project, it has been funded by the main government agency called the Royal Thai Research Fund. The project mainly focuses on four key issues in tackling the problem of traffic accident in Thailand. Such four key issues are 1) Traffic engineering system, 2) Traffic law enforcement, 3) Traffic management, 4) Training system development of traffic police.

The objectives of this project are to investigate the problems and obstacles of traffic accident management, to find out practical ways to deal with road accident, to propose the ideas for solving traffic accident when compared to the policies in the past; and to educate Thai people as well as to raise public awareness for road safety.

As regard to research methodology, quantitative and qualitative study were implemented for this project. Purposive sampling was employed for data collection. The data were collected in five large provinces in five main regions. These were the North, the Northeastern, Central area, the East and the South. Such large provinces were Chiang Mai, KhonKaen, Bangkok, Chonburi and Suratthanee respectively. Key informants from various government agencies and NGOs were invited for interviews such as the Ministry of Transport, the Royal Thai Police, the Ministry of Public Health, the Department of Land Transport, Local Authorities and Don't Drive Drunk Foundation. Moreover, focus group was held twice so as to derive various perspectives among practitioners, academics and policy makers.

The research findings can be summarized as follows: 1) An integrated road safety data system needs to be established at national level so that road traffic fatality data will be more accurately reported to policy makers. Such data will be used by all key stakeholders for developing evidence-based traffic injury 2) the lack of road safety standard needs to be discussed at policy level in order to improve road safety system throughout the country 3) Technology implementation should be necessarily set up at local level such as speed cameras and helmet detectors 4) Law enforcement should be vigorously made for all offences, particularly for those who are recidivism. By doing this, point reduction and severe punishment should be implemented. Traffic police assistant should be set up systematically to support traffic activities. 5) Training system for traffic police should be established from the top to the bottom, along with evaluation mechanism 6) Public awareness of Traffic accident should be significantly increased at all levels through effective programs and media 7) Road safety education should be embedded at young generation as their local culture.

Key words: Road safety, road traffic accident, traffic police and policy proposal